

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕСТЕТИКИ ТА ПОЕТИКИ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ

УДК 821(73)-3.09

О.П. БОЙЧЕНКО,
*кандидат філологічних наук,
викладач кафедри прикладної лінгвістики
Черкаського державного технологічного університету*

РОМАН «ЧАРІВНА КАЗКА НЬЮ-ЙОРКА» ЯК СВІДЧЕННЯ «ДОБИ ВИСОКОГО ГРОТЕСКУ» У ТВОРЧОСТІ ДЖ.П. ДОНЛІВІ

У статті досліджується специфіка творчого методу Дж.П. Донліві в контексті літератури «чорного гумору». На матеріалі роману «Чарівна казка Нью-Йорка» аналізуються художні принципи «доби високого гротеску», що відображають характер світогляду письменника.

Ключові слова: поетика «чорного гумору», герой-протагоніст, іронія, пародія.

Створивши тип «чорно-гумористичного» протагоніста, який, поєднавши у собі риси традиційного антигероя та абсурдистського головного героя з абсолютно новою, нехарактерною для «чорних гумористів» життєрадісністю, Дж.П. Донліві здобув свою літературну репутацію та отримав прихильність і любов читацької аудиторії, незважаючи на аморальну, антисоціальну поведінку свого персонажа. За словами критиків, подальші романи Дж.П. Донліві є більш амбіційними та менш успішними, а протагоністи цих романів є тьмяними копіями Себастьяна Денджерфілда. Роман «Чарівна казка Нью-Йорка» вирізняється серед романів письменника 60–70-х рр. зміною світогляду Дж.П. Донліві, генезою його домінуючих мотивів та еволюцією образу протагоніста. Неоднозначність оцінок роману «Чарівна казка Нью-Йорка» зумовлює актуальність цієї наукової спроби літературознавчого аналізу, а метою статті є дослідження трансформації світоглядних принципів Дж.П. Донліві, втілених у його творчості.

Роман «Чарівна казка Нью-Йорка», опублікований у 1973 р., є результатом поєднання та доопрацювання двох інших творів письменника: однойменної новели «Чарівна казка Нью-Йорка» (*The Fairy-Tale of New-York*), яку було включено до збірки «Зустрінься з творцем, божевільна молекуло» (*Meet my Maker the Mad Molecule*, 1964), та п'єси під назвою «Чарівні казки Нью-Йорка» (*The Fairy-Tales of New-York*, 1961).

Роман починається із зображення вбитого горем молодого чоловіка, який щойно втратив дружину. Елегійного настрою у романі вдається досягти завдяки специфічній урочистій тональності, що викликає у читача співчуття до нещастя протагоніста Корнеліуса Крістіана. Вишуканість манер головного героя, його чутливість та страждання імпліцитно впливають на формування позитивної рецепції протагоніста читачем. Така тональність нарації наявна як у новелі, так і в першому акті п'єси, однак у романі Дж.П. Донліві змінює характер Корнеліуса. Матеріал, який він додає для трансформації новели і п'єси у роман, проливає негативне світло на Корнеліуса, нівелюючи його первинний зворушливий образ. Одіозна поведінка та незрозуміло жорстока і садистська сторона його особистості цілковито змінюють

сприйняття персонажа читачем. Перехресна презентація протагоніста, за словами американського критика С. Лоренса, завдає значної шкоди роману [9, с. 187–201]. Однак така суперечливість при зображенні головного героя надає гостроти і комічності роману та втілює «чорно-гумористичну» конотацію образу.

Роман «Чарівна казка Нью-Йорка» іронічно висвітлює сферу ритуальних послуг у Нью-Йорку. Книга Дж.П. Донліві висміює евфемізми, хворобливість і вихвалання, показні прояви американського буття. Важливо розглянути спосіб використання письменником п'єси, на матеріалі якої базується роман. П'єса «Чарівні казки Нью-Йорка» представляє чотири епізоди з життя Корнеліуса Крістіана, дружина якого Елен помирає на борту корабля під час їхньої подорожі до Нью-Йорка.

У першому акті Корнеліус прибуває до Нью-Йорка та домовляється про поховання тіла його померлої дружини з директором похоронного бюро містером Вайном. Містер Вайн, зацікавившись особистістю та вишуканими манерами Корнеліуса, пропонує йому роботу у своєму похоронному бюро як оплату за свої послуги. Значну частину акту займає монолог Крістіана про його життя з Елен та виявлення глибокої скорботи [7, с. 11–23].

У другому акті п'єси описано співбесіду Крістіана, яку він проходить, щоб влаштуватися на роботу до промислової фірми. Містер Гоу, директор з кадрів, отримав приємне враження від співбесіди з Корнеліусом і організовує для нього зустріч з містером Моттом, власником підприємства. Недавній зв'язок Корнеліуса з похоронною справою справляє негативне враження на містера Мотта, однак, зрештою, він пропонує йому посаду [7, с. 32–45].

У третьому акті описано, як Корнеліус займається боксом у спортзалі. Містер О'Рурк, тренер з боксу, просить Корнеліуса виступити на рингу проти старого боксера Адмірала й удати із себе нокаутованого, коли Адмірал завдасть йому удару. Крістіан неохоче погоджується, однак відразу ж падає, нокаутований на диво сильним Адміралом [7, с. 51–72].

Дія четвертого акту відбувається у ресторані, де нахабні офіціанти відмовляються обслуговувати Корнеліуса та його супутницю міс Шарлотту Грейвз через «нестильні» Корнеліусові черевики персикового кольору. З одного боку, Дж.П. Донліві змальовує претензійність та безглуздість усталених норм американського суспільства, де ставлення до людини визначається за кольором черевиків. Письменник іронічно зображує епізод, в якому манірні офіціанти зазначають, що тільки невишукана особа з грубими манерами, присутність якої буде псувати ексклюзивну атмосферу їхнього закладу, може носити такі крикливі черевики. З іншого боку, автор описує тип людей, що дотримуються безглуздих суспільних норм, показуючи збентеження Шарлотти та її сварку з Корнеліусом. Ключовим моментом акту є поява босого Корнеліуса, одягненого у формальний вечірній одяг з діамантами на пальцях ніг. Крістіан досягає триумфу, коли його з Шарлоттою услесливо обслуговують офіціанти [7, с. 75–90]. В усіх чотирьох актах образ Корнеліуса викликає симпатію та співчуття завдяки його невимушеності, природності та щирій вразливості.

У наративній структурі роману Дж.П. Донліві використав ці драматичні скетчі як базу об'єкту для сюжету, однак він додав значну кількість нових подій, персонажів, більше деталей щодо первинних персонажів, розширив тематику та проблематику роману, виділив домінуючі мотиви.

Дж.П. Донліві уважно вловлює американські кліше – як мовні, що дають змогу нівелювати необхідність у думках і почуттях, так і стандартизовані ролі-кліше, що допомагають людям приховувати мотиви їхньої поведінки. Такий ефект письменник отримує завдяки витонченому розміщенню і зіставленню цих кліше у такий спосіб, що його герої говорять ніби один повз одного. Як наслідок, майже кожний акт особистісної комунікації видається однаково безцілним і малоімовірним. За словами Н. Подгорця, «на перший погляд, роман Дж.П. Донліві видається нескладним для рецепції, однак, насправді, легкою у сприйнятті художнього дискурсу письменника є можливість хибної інтерпретації. Коли ж заглибитися у нього, відразу стане зрозумілим, що Донліві є «найчорнішим» із усіх «чорних гумористів» [13, с. 314].

«Чарівна казка Нью-Йорка» – це авантюрний роман з персонажами, що є карикатурним зображенням самовдоволених, прозаїчних бізнесменів. У романі – це містер Говард Гоу і містер Мотт, власник компанії, що виробляє свічки запалювання. Фанатичний Адмі-

рал, який нокаутує Корнеліуса на рингу, є стереотипним прикладом владної, авторитарної особистості. Містер Вайн – алегоричне зображення успішної людини, що вірить у власні кліше.

Незважаючи на загальну меланхолійність, роман «Чарівна казка Нью-Йорка» демонструє «чорно-гумористичну» поетику. Якщо перший роман Дж.П. Донліві «Рудий» написаний в руслі «батьорого нігілізму», то «чорному гумору» «Чарівної казки Нью-Йорка» притаманна цілковита негачія. Роман насичений «чорно-гумористичними» елементами, які нарівні зі сміхом викликають відчуття приреченості.

Джерелом для «чорного гумору» в романі є робота протагоніста в похоронному бюро Вайна. Однією з найкомічніших «чорно-гумористичних» сцен є та, в якій Крістіан втрачає свідомість у кімнаті для бальзамування під час його посвячення в усі таємниці професії. Тож його кладуть на стіл для бальзамування мерців.

Коротке перебування Корнеліуса на посаді службовця похоронного бюро закінчується першою авантюрою спробою бальзамування. Невідворотний конфлікт між його цинізмом і чутливістю, яка асоціюється із професією, призводить до того, що на його роботодавця подають до суду розгнівані родичі загиблого, оскільки Корнеліус перестарався з косметикою, надавши покійному вигляду «*like a whore*»* [5, с. 117].

У суді Корнеліус зухвало бентежить позивачку та її адвоката, що призводить до відхилення розгляду справи. У такий спосіб Дж.П. Донліві уїдливо висміює американську судову систему, оскільки винного так і не було покарано.

«Чорний гумор» визначає також стосунки Крістіана з міс Мускус: вони час від часу займаються сексом в одній із кімнат, де обробляють тіла померлих, використовуючи труну як ліжко. Найбільша гротескність таких стосунків виявляється в епізоді, в якому Корнеліус кладе руку мерця на спину міс Мускус під час розмови з нею: «*I don't know what made me do it. Except my enfeebled sense of humour. To anoint Miss Musk for fame. And reach and take the hand of the deceased with one big diamond ring on a finger. Lift it stiffly over, put it where mine was. On Miss Musk's back. Silently tip toe away. Leave them together. To make publicity*»** [5, с. 83]. Дівчина втрачає свідомість, коли виявляє на своєму плечі руку покійника замість Корнеліусової.

Також надзвичайно насиченими «чорно-гумористичною» конотацією є монологи містера Вайна щодо почесної природи його бізнесу та роздуми самого Корнеліуса: «*Wow. That guy could bury you with both hands tied behind his back. Striped trousers and cutaway coat. Almost joins his hands in prayer as he speaks. Soft calming words. Calling you hither. Makes you feel apologetic for being alive*»*** [5, с. 135]. Апогеєм вираження «чорно-гумористичного» світогляду в романі є епізод, де Корнеліус позує у труні для рекламного фотографа, вдаючи із себе мерця: «*And Monday I had a full day. First in the crimson lined casket and then in the purple. Vine shouting everytime I smiled, to be dad serious Christian or it ruins the picture. Amazingly comfortable lying head back on a soft pillow. Vine said I really had the knack when it came to looking like a corpse*»**** [5, с. 81]. Сцена в суді, що описується в ході розвитку подій роману, також є надзвичайно комічною. Проте цей «чорно-гумористичний» сміх несе відбиток хворобливої вразливості, агресії та людиноненавистницької люті.

За словами К. Якобсона, роман не становить нічого фундаментально нового ані в темах, ані в об'єкті зображення, оскільки Дж.П. Донліві ще раз звертається до теми самотнос-

* «Як повія». Тут і далі переклад наш – О.Б.

** «Я не знаю, що змушує мене це зробити. Окрім мого почуття гумору, що вже ледве дихає. Але благословляє міс Мускус на славу долю. Я беру руку покійного, прикрашену самотнім перснем з великим діамантом. І, подолавши опір, кладу її туди, де тільки що була моя. На спину міс Мускус. Після чого навшпиньки виходжу. Залишивши їх наодинці. Нехай він зробить її відомою».

*** «Ух ти. Цей хлопець поховає вас, навіть якщо зв'язати йому руки за спиною. Візитка, штани зі стрілками. При розмові долоні складає ніби в молитві. Голос м'який і втішаючий. Закликаючий голос. Починаєш відчувати себе незручно за те, що ти живий».

**** «У понеділок увесь день пропрацював. Спочатку в малиновій труні, а потім у ліловій. Вайн кричав на мене кожного разу, як я посміхався: «Серйозніше, Крістіан, ви ж зіпсуєте знімки». Надзвичайно зручні м'які подушки. Вайн казав, що коли справа доходить до вдавання мерця, в мені прокидається справжній талант».

ті й алієнації протагоніста, несправедливого ставлення до нього та тих абсурдних подій, які з ним відбуваються. На думку дослідника, у романі можна простежити переосмислення раніше озвучених ідей або розширення попередньо опублікованого матеріалу. К. Якобсон вважає, що у «Чарівній казці Нью Йорка» Дж.П. Донліві продовжує досліджувати меланхолійний душевний стан протагоніста, характерний як для цього роману, так і для його попередніх творів: «Самітник», «Сумний сезон Семюела С.», «Божевільні блаженства Балтазара Б.» та ін. Письменник також традиційно зображує протагоніста роману Корнеліуса Крістіана як жертву жорстокості та байдужості людей, що його оточують [8, с. 42–43].

Такої думки дотримується і Ч. Месінтон, який переконаний у тому, що роман «Чарівна казка Нью-Йорка» пропонує необхідність повернення Дж.П. Донліві до висвітлення попередніх тем, тому що «на цей час він вичерпав усі свої ідеї» [9, с. 45]. За словами Ч. Месінтона, роман поступається якістю раніше опублікованим романам письменника, оскільки йому не вистачає енергії, комічної винахідливості та еkleктики.

Ці думки є необґрунтованими, оскільки в романі з нових позицій зображено достовірну картину життя американського суспільства, на яку Дж.П. Донліві дивиться вже очима європейця. Письменник у романі «Чарівна казка Нью-Йорка» пропонує свій варіант розвитку подій у такому суспільстві. У творі наявна наскрізна іронія, оскільки навіть назва роману «Чарівна казка Нью-Йорка» є авторським розвінчанням ідеалізованих уявлень про «американську мрію». Амбівалентність визначає загальну тональність нарації, домінуючі мотиви та специфіку образу протагоніста. У поетикальній парадигмі роману важливим комічним засобом поряд із пародією, іронією та гротеском є карикатура, що притаманна «чорногумористичному» світогляду автора. Якщо у попередніх романах особиста позиція автора була майже непомітною, то у «Чарівній казці Нью-Йорка» вона визначається вираженою тенденцією до філософічності, що проявляється у скептицизмі, прагненні автора осмислити як моральні проблеми суспільства, так і історичну дійсність. Критичне ставлення до підприємців, що забезпечують економічний розвиток нації, пошук можливостей реалізації особистості в сучасних умовах іронічно поєднуються у романі з гротескним перебільшенням та пародійністю. Названі компоненти взаємодіють та створюють оригінальну концепцію об'єктивної реальності, яка є носієм авторської свідомості та відображує індивідуальне ставлення письменника, його логіку мислення та специфічність сприйняття.

О. Зверев зазначив, що в романі «Чарівна казка Нью-Йорка» найбільш відчутно втілюється авторське ставлення до дійсності як до безкінечного «поганого анекдоту», і це є саме тим поглядом на світ як на тотальну клоунаду, що надає потрібного характеру всьому роману [1, с. 253].

Головним об'єктом саркастичного переосмислення у романі є ідеї, суспільні норми та стереотипи, що формують міф «американської мрії». Перед читачем виникають знайомі ситуації і персонажі. Більшість романів письменника висвітлюють мотив, що є квінтесенцією «Рудого» – існування особистості абсурдне через усвідомлення нею загрози неминучої смерті. У «Чарівній казці Нью-Йорка» ця тема набуває несподіваного звучання, тому що смерть у романі виступає одночасно і неминучим фіналом, і засобом для існування протагоніста, оскільки Корнеліус працює службовцем у похоронному закладі заради оплати боргу за поховання дружини.

Також у творчості Дж.П. Донліві наявне висвітлення напруженості між США та Європою. Особливо це помітно у порівнянні Ірландії з її репресивною релігійністю та Нью-Йорка з його масштабністю і меркантильністю. У «Чарівній казці Нью-Йорка» письменник знову звертається до цього питання, зображуючи пригоди Корнеліуса Крістіана після повернення з Ірландії після навчання. Прийнятий на роботу власником похоронного бюро завдяки своїм європейським манерам, акценту та вигляду людини, що належить до вищого класу, Крістіан стикається з американським варіантом ірландської репресивності, яку Дж.П. Донліві висміює у «Рудому».

В есе «Експатріантський погляд на Америку», опублікованому через чотири роки після «Чарівної казки Нью-Йорка», Дж.П. Донліві звинувачує США у надмірній увазі до недоліків, притаманних суспільству: «*like anywhere, greed, lust, and envy make (the United States) work. But in America it's big greed, big lust, big envy. Laced liberally with larceny. And if its slow in*

coming, you can always buy a gun»* [6, с. 18–19]. Взірцем американського прагнення до великого і вульгарного є персонаж Кларенс Вайн, техаський продавець мастил і олійних фарб, який у Нью-Йорку перетворився на успішного власника похоронного бюро, що має зв'язки з поліцією, владою та навіть мафією. Підприємство містера Вайна процвітає. Він навіть застосовує інновації у методах поховання, як, наприклад, поєднані похорони: *«I suddenly found Clarence standing right beside me. Both of us pissing. Said if only more husbands and wives could throw a seven at the same time. Could make use like they do on towels and bathrobes of the words his and hers»*** [5, с. 111]. Цинічна брехливість Вайна, його жадібність до грошей разом із готовністю вірити у власні кліше являють уїдливе висміювання Дж. П. Донліві обмеженості світогляду типового американського бізнесмена.

На іншій роботі, в компанії, що виробляє свічки запалювання, Корнеліус як член рекламної команди зустрічає типового американського службовця Говарда Гоу (англ. *go* – йти), прізвище якого має символічну конотацію руху. У такий спосіб Дж.П. Донліві зображує образ виконавця, який ніколи ні над чим глибоко не замислюється, чиє життя, прагнення і цінності сформовані виключно стереотипними уявленнями про суспільні блага та за вказівками людей, що знаходяться вище нього за статусом.

На відміну від своїх попередніх романів, Дж.П. Донліві доручає протагоністу роль носія авторської свідомості, який уїдливо викриває соціальні проблеми. В деяких епізодах Корнеліус висміює сліпих фанатиків, заявляючи, що Америка стане кращою, якщо її переможуть євреї, африканці та інші меншини. Для Корнеліуса, як і для самого автора, жорстокість і насильство є типово американськими проблемами, що породжені жадібністю і відсутністю законів, які накладають обмеження на право володіння зброєю. Критика американської толерантності до жорстокості видається справедливою. Майже на кожній сторінці роману наявна сцена насильства, вбивства або залякування. Жінку, що жила навпроти помешкання коханки Крістіана, було заарештовано за вбивство свого чоловіка; троє грабіжників застрелили людину ввечері на парковці біля готелю. В іншому розділі мафія невдало намагається втягти Кларенса Вайна в схему захисту. Критика американської легітимізованої злочинності, де кожний громадянин має законне право бути озброєним, позначена дошкульною іронією, як і решта соціальних мотивів роману, адже сам протагоніст досягає бажаного завдяки бійкам, погрозам та приниженню. Спадає на думку, що кулачний бій є менш небезпечною та технологічно жорстокою формою насильства, без якої в США просто неможливо вижити. Так само на фоні власного бажання Корнеліуса розбагатіти іронічно нівелюються його обвинувачення американців у матеріалізмі та жадобі до накопичення.

Крістіанова ворожість до Нью-Йорка та успішних людей може бути виправдана його знедоленим сиротинським дитинством, знущанням однолітків та розбещенням дорослими. Традиційною для Дж.П. Донліві є наявність відкритого фіналу роману, в якому від'їзд Крістіана зі США можна розглядати як акт обвинувачення американському способу життя і нездатність пристосуватися до такого стану речей. Письменник зосереджується на репрезентації загрози існуванню людини як істоти не тільки фізичної, а й духовної. Така загроза виникає через нав'язливе бажання розбагатіти. На думку Дж.П. Донліві, це призводить до втрати набагато ціннішого, а саме: адекватної інтерпретації реальності та, як наслідок, майбутнього. Як зазначає Д. Кохен: «Відчуття реальності є саме тим, що втратили по черзі герої Дж.П. Донліві. Спочатку Себастьян Денджерфілд, потім Джордж Сміт. Однак найбільше це проявилось у Корнеліуса Крістіана» [4, с. 109].

Американський дослідник сатири романів письменника П. Шоу вважає, що саме гумор завжди був агресивною комплексною відповіддю світу. За словами дослідника, сатира на озброєнні у Дж.П. Донліві є відповіддю на механізованість і безособовість світу, в якому навіть дурість, жорстокість і тривога можуть бути регламентованими. Автор зараховує

* «Як і скрізь, жадібність, хіть і заздрість дають змогу Америці процвітати. Тільки в Америці – це велика жадібність, велика хіть та велика заздрість. Ліберальні до крадіжок. А якщо треба довго чекати, ви завжди можете купити пістолет».

** «І раптом виявилось, що поряд зі мною стоїть Кларенс. Обоє дзюркочемо. Сказав, от якби одночасно відкидалось побільше чоловіків та дружин. Можна було б підписувати, як на рушниках або халатах, «він» і «вона».

Дж. Барта і Дж.П. Донліві до найкращих письменників нового покоління, праці яких ідуть на крок попереду жалюгідного скигління щодо кінця світу [14, с. 48].

На думку О. Зверева, Дж.П. Донліві найповніше висловив базовий «чорно-гумористичний» принцип: «На зміну закликаю до втечі – прямо висловлені або зрозумілі з авторської думки заклики до висміювання всього та всіх. На зміну відчуттю внутрішньої не-свободи індивіда – відчуття абсолютної відносності норм і цінностей перед найвищою безглуздістю американського буття» [2, с. 67].

У «Чарівній казці Нью-Йорка» Дж.П. Донліві реалізував інший основоположний принцип «чорно-гумористичного» світогляду, тобто висміювання мистецтвом самого себе. Письменник достовірно і творчо переносить свій життєвий досвід та відчуття у роман, залишаючись вірним власним словам в інтерв'ю з американською журналісткою М. МакКохан: «Письменство – це перетворення найгірших моментів свого життя на гроші» [11, с. 135]. Балакучий невдаха-американець з аристократичними манерами європейця нагадує самого Дж.П. Донліві, а його блукання по непривітному Нью-Йорку знайшли відображення в одіссеї Корнеліуса Крістіана. Відмова Дж.П. Донліві спілкуватися з оточуючими через депресію знову ж таки вказує на використання автобіографічних фактів у «Чарівній казці Нью-Йорка». У романі Корнеліус Крістіан якийсь час спілкується з людьми за допомогою записок.

На думку С. Пінскера, який дав негативний відгук про роман, «У «Чарівній казці Нью-Йорка» об'єктів «чорного гумору» деформував світ до гротескних розмірів, впускаючи нас в абсурдність, яка завжди була в ньому» [12, с. 11]. Автор зазначає, що найкраще цю книгу можна охарактеризувати за допомогою думки іншого американського дослідника А. Броярда, який вважав: «Якщо книга загалом погана, її завжди можна прикрасити похвальними словами, що починаються на літеру «r», такими як: *ribald* – непристойна, *rollicking* – відчайдушна, *riveting* – така, що привертає увагу. У зовсім безнадійних випадках можна апелювати до блазнювання, скандальності. Коли ж здається, що книга взагалі позбавлена будь-якого сенсу, зазвичай її описують як вибух рамок традиційного роману, такий собі протест проти традиції» [3, с. 33].

Така думка дослідника є несправедливою, оскільки неоднозначність творчої манери автора та чутливість до соціальних процесів демонструють генезу його «чорно-гумористичної» свідомості.

Список використаної літератури

1. Зверев А.М. Дворец на острие иглы. Из художественного опыта XX века / А.М. Зверев. – М.: Советский писатель, 1989. – 324 с.
2. Зверев А.М. Модернизм в литературе США / А.М. Зверев. – М.: Наука, 1979. – 524 с.
3. Broyard A. The Irrevocable Reputation / A. Broyard // New York Times – 1971. – 15 July. – P. 33.
4. Cohen D. The Evolution of Donleavy's Hero / D. Cohen // Critique. – 1971. – Vol. 12. – Issue 3. – P. 95–109.
5. Donleavy J.P. A Fairy Tale of New York / J.P. Donleavy. – Atlantic Monthly Press, 2001. – 341 p.
6. Donleavy J.P. An Expatriate View of America / J.P. Donleavy // The Times. – 1977. – Jan., 8. – P. 18–19.
7. Donleavy J.P. Fairy Tales of New York: Play / J.P. Donleavy. – Penguin, 1961. – 94 p.
8. Jacobsen K. Interview with J.P. Donleavy / K. Jacobsen // Journal of Irish Literature. – 1978. – January. – № 8. – P. 41–45.
9. Lawrence S. Adventures with J.P. Donleavy: Or, How I lost My Job and Made My Way to Greater Glory / S. Lawrence // Paris Review 32. – 1990. – P. 187–201.
10. Masinton Ch.G. J.P. Donleavy. The style of his sadness and humor / Ch.G. Masinton. – Ohio: Bowling Green University Popular Press, 1975. – 74 p.
11. McKaughan M. The Art of Fiction LIII: J.P. Donleavy / Molly McKaughan // Paris Review. – 1975. – Fall. – № 16. – P. 122–166.
12. Pinsker S. Between Two Worlds: The American Novel in the 1960's / S. Pinsker. – Troy, N.-Y.: Whitston Publishing, 1980. – 342 p.

13. Podhoretz N. The New Nihilism and the Novel / N. Podhoretz // Doings and Undoings. – Farrar, Straus & Giroux, Inc., 1958. – 548 p.

14. Shaw P.W. The Satire of JP Donleavy's *Ginger Man* / P.W. Shaw // Studies in Contemporary Satire. – 1975. – № 1. – P. 45–64.

В статье исследуется специфика творческого метода Дж.П. Донливи в контексте литературы «черного юмора». На материале романа «Волшебная сказка Нью-Йорка» анализируются художественные принципы «эпохи высокого гротеска», отражающие характер мировоззрения писателя.

Ключевые слова: поэтика «черного юмора», герой-протагонист, ирония, пародия.

The article investigates the specific character of J.P. Donleavy's artistic method in the context of the literature of «black humor». On the basis of the novel «A Fairy-Tale of New York» it analyses the artistic principles of «the epoch of high grotesque», reflecting the character of the writer's world outlook.

Key words: the poetics of «black humor», protagonist, irony, parody.

Надійшло до редакції 12.07.2011.